

مراسم دعای ندبه (جلسه بیست و ششم)

مقدمه

دعای ندبه در معرفی و صحبت در مورد پیامبران به خصوصیات انبیاء اشاره می‌کند نه صرفاً معجزات آنها. نه در مورد حضرت ابراهیم و نه در مورد حضرت موسی به معجزات آنها اشاره نمی‌کند؛ زیرا از نظر امامی که دعای ندبه از ناحیه‌ی ایشان صادر شده، این مورد مهمتر است و به اهل بیت مربوط می‌شود. حالا که صحبت از معجزه شد در این جلسه کمی در مورد اعجاز و مسائل پیرامون آن صحبت خواهیم کرد.

تفاوت معجزه و ارهاص

ارهاص، وقوع کارهای خارق‌العاده قبل از ادعای نبوت است؛ مثلاً اتفاقات سالِ عام الفیل (پیش از تولد حضرت محمد) ارهاص است. این وقایع، زمینه‌ساز نبوت است. اتفاقات پس از تولد حضرت موسی و به آب سپرده شدن ایشان و نجات توسط اهل خانه‌ی فرعون و اینکه شیر زن دیگری جز مادرش را نخورد تا به آغوش او بازگشت نیز معجزه‌گونه و ارهاص است.

معجزه همراه با تحدی و ادعای نبوت است.

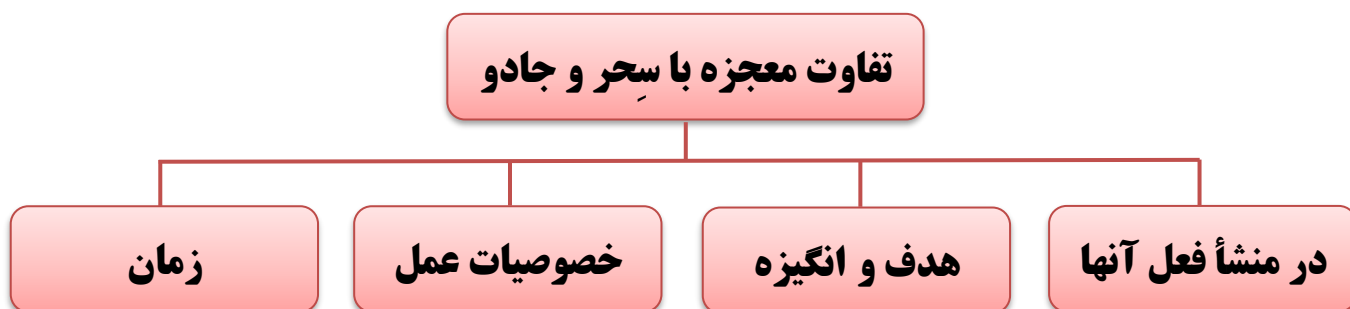
معجزه در قرآن ۲۶ بار و به معنای عجز و ناتوانی استفاده شده است و در هیچ کدام به معنای مصطلح معجزه (خرق عادت) استفاده نشده است. در قرآن برای بیان معنای معجزه از عباراتی مانند بینه، آیه، برهان، سلطان و بصیرت استفاده شده است.

تفاوت معجزه و کرامت

کرامت، بروز یک امر خارق‌العاده از اولیاء الهی بدون ادعای نبوت است در حالی که یکی از شروط معجزه، انجام کار خارق‌العاده به منظور اثبات نبوت و به عقیده‌ی برخی امامت (هر منصب الهی) است.

تفاوت معجزه با سحر و جادو

متکلمان و فلاسفه بین معجزه، کرامت، سحر و جادو تفاوت‌هایی قائلند.

✓ در منشأ فعل آنها

معجزه و کرامت، عنایت خداوند به بنده‌ی صالح خودش است برخلاف جادو و شعبده که قابل یادگیری و آموزش است.

✓ هدف و انگیزه

پیامبران و اولیاء الهی به دنبال هدف الهی (اثبات حقانیت آموزه‌ها و رسالت خودشان) هستند؛ اما جادوگران و ساحران به دنبال کسب شهرت و ثروت و مقام هستند.

✓ خصوصیات عمل

سحر و جادو ویژگی‌هایی دارد که در معجزه و کرامت وجود ندارد؛ مثلاً قابل تکرار بودن و احتمال ضرر رساندن به دیگران و شکست خوردن به دست شخص دیگر؛ اما معجزه منحصر به فرد است و شخص دیگری قادر به انجام آن نیست. به علاوه سحری که برخی با کرامت اشتباه می‌گیرند با عقل و فطرت سازگار نیست؛ مثلاً خبر دادن از غیب و بردن آبروی مردم در جمع.

✓ زمان

عنصر زمان نیز در اعجاز مهم است. عجز اصل است؛ یعنی در آن زمان همه از خلق آن عاجز بودند.

شبه معجزات آخرالزمان

۱. خیلی از اموری که در آخرالزمان اتفاق می‌افتد و مردم با کرامت اشتباه می‌گیرند در واقع علمی است که ما نداریم؛ مثلاً کارهایی که «سر جیکاک» با استفاده از تکنولوژی روز می‌کرد؛ مثلاً در عصای خود شوکر برقی داشت و مردم ارتعاش ناشی از آن را کرامت او می‌دانستند.
۲. برخی امور، فن است و حتی علم ویژه‌ای هم نیست؛ یعنی در دسترس است؛ اما به ذهن کسی

نمی‌رسد؛ مثلاً «سِر جیکاک» طرح دست را با کاغذ در آورده و آن را روی شانه خود قرار داده بود. با تن برهنه در طول روز راه می‌رفت. همه‌ی بدن تیره شده بود؛ اما زیر شابلون کاغذی دست که نور ندیده بود روشنتر بود. او به مردم می‌گفت این اثر دست امیرالمؤمنین است.

۳. برخی امور هم اتفاق یا تکنولوژی است که شما ندیده‌اید؛ اما در نقاط دیگر دنیا معمول است.

۴. برخی دیگر، اقداماتی است که از انسان بر نمی‌آید؛ اما از جن برمی‌آید. در آخرالزمان برخی، اعمال انجام شده توسط اجنه را به خودشان نسبت داده و خود را صاحب کرامت می‌خوانند. در قرآن در شرح ماجرای حضرت سلیمان به قدرت جنیان در مورد جابه‌جایی اجسام و اشیاء اشاره شده است.

استفاده‌های عجیب از علم در آخرالزمان

در آخرالزمان می‌شود به واسطه‌ی علم، مثلاً علم ژنتیک کارهای عجیب زیادی انجام داد از جمله فریز کردن نطفه و تولد جنین با قرار دادن نطفه در رحم در زمان دلخواه؛ مثلاً تولد دو قلوهای همسان با فاصله‌ی زمانی ۱۰ سال یا بیشتر؛ پس باید به شدت مراقب باشیم. امروز امکان تکثیر حیوانات با استفاده از سلول‌های بخشی از بدن آنها و تولد نمونه‌ی مشابه وجود دارد. آیا این امکان و شرایط برای انسان وجود ندارد، آیا ممکن نیست دشمنان، چنین اموری را انجام و آن را به مسیح دروغین نسبت دهند تا مردم را گمراه کنند؟ اشارات قرآنی در مورد انجام چنین اموری توسط شیطان در آخرالزمان وجود دارد؛ زیرا شیطان می‌خواهد ما را مُردَد و به ظهور امام‌زمان و حقانیت ایشان بدین کند. از طرف دیگر با استراتژی چوپانِ دروغگو و علم کردن منجی‌های دروغین، مردم را بارها فریب می‌دهد تا در هنگام ظهور امام‌زمان، مردم ایشان را هم باور نکنند.

تفاوت معجزه با نبوغ

- معجزه کاری است که اساساً از قدرت هر انسانی خارج است در حالی که ممکن است در مقابل هر نابغه‌ای، فردی دیگر پیدا شود که همان کار را انجام دهد یا رکورد فرد قبلی را بزند.
- در ثانی کارهای نابغه‌ها همیشه در محدوده‌ی معین است؛ یعنی یکی در هنر نابغه است و یکی در ریاضیات و دیگری در امری دیگر؛ اما اعجاز چنین محدودیتی ندارد.
- نوابغ آنچه را می‌دانند به مردم ارائه می‌دهند نه آنچه که مردم می‌خواهند. در حالی که برخی از معجزات انبیاء براساس درخواست مردم بود؛ مانند معجزه‌ی حضرت صالح که به درخواست

مردم شتر و بچه‌اش را از دل کوه بیرون آورد.

- نوابغ معمولاً با تعلیم و تربیت، استعداد‌های درونی خود را شکوفا می‌کنند و این امر جز با تمرین مستمر امکان ندارد؛ اما این در مورد انبیاء صادق نیست؛ مثلاً حضرت عیسی در همان روز تولد خود با مردم سخن گفت.

تناسب معجزات با جو حاکم بر جامعه

جنس معجزات، متأثر از اتمسفری است که قوم هر پیامبر یا امام در آن زندگی کردند و معجزات با جو حاکم بر جامعه تناسب داشتند. به این مورد در روایاتی نیز اشاره شده است.

معجزه و علّیت

آیا معجزه محال عقلی است؟ خیر؛ یعنی در معجزه، خدا نظام سبب و اسباب را کنار نمی‌زند؛ بلکه سبب و اسبابی جدید به کار می‌برد. از تهران به مشهد رفتن در هر حال وسیله (پا یا اسب یا ماشین) می‌خواهد؛ اگر در زمانی که مردم با اسب این مسیر را می‌رفتند و این سفر چندین روز طول می‌کشیده، کسی این مسیر را با هر سببی یک ساعته برود، این معجزه است. چیزی که امروز معجزه نیست (به دلیل وجود هواپیما)؛ مثلاً شفای کور مادرزاد یا درمان برص که معجزه‌ی حضرت عیسی بود، امروز به وسیله‌ی علم امکان‌پذیر است. هرچند برخی از معجزات هنوز هم اعجاز است و شاید تا هزاران سال دیگر هم معجزه بماند؛ مثلاً اینکه حضرت عیسی پسر حضرت نوح را پس از قرن‌ها زنده کرد. معجزه، وقوع رخدادی برخلاف عادت است؛ اما بدون علت نیست. خرق عادت یعنی کنار زدن و شکستن چیزی که عادی است. حالا علت آن یا طبیعی ناشناخته است یا فرا طبیعی یا ترکیبی از این دو؛ پس در معجزه علّیت نقض نمی‌شود؛ بلکه عادت ذهنی ما شکسته می‌شود؛ مثلاً سیر طبیعی تولد مار از تخم و مرگ و تبدیل شدن آن به کود و رشد درخت از آن و تبدیل درخت به عصا، سالیان سال طول می‌کشد؛ اما در معجزه‌ی حضرت موسی این تبدیل در کسری از ثانیه رخ می‌دهد.

آخراالزمان و عجایب شیطانی

در آخراالزمان امور عجیب و غریب شبه معجزه و کرامت فراوان می‌شود؛ چون شیاطین همه‌ی تلاش خود را برای گمراه کردن مردم می‌کنند. در آخراالزمان به واسطه‌ی گناهان کبیره‌ی مردم، تسلط شیاطین بر زندگی آنها زیاد و دست آنها بازتر می‌شود. در واقع شیاطین انسی، ابزار

گناهان کبیره را برای مردم فراهم می‌کنند و اینگونه به شیاطین جنی کمک و با آنها همکاری می‌کنند. وقتی مردم اهل گناهان کبیره شدند، شیاطین می‌توانند به آنها وحی کنند و با الهام و وحی، تمایلات مردم را به دست بگیرند و حتی در به قدرت رساندن افراد خاص حامی و خادم خود، ایفای نقش می‌کنند. این ارتباط و نقش آفرینی شیاطین در آخرالزمان ابعاد گسترده‌ای دارد. فتنه‌ی شیاطین در آخرالزمان چنان گسترده می‌شود که مردم به خدا پناه می‌برند و منجی را طلب می‌کنند. با استفاده از عقل، فطرت، علم دینی درست، محکمت و مسلمات، عمل به واجبات و ترک محرمت و پناه بردن به اهل بیت و به خصوص کشتی نجات اباعبدالله است که می‌توان از این هجمه‌ها و شرایط سخت در امان بمانیم.

سخنرانی استاد رائفی‌پور

موضوع: مراسم دعای ندبه (جلسه بیست و ششم)

خلاصه و چکیده سخنرانی استاد رائفی‌پور، بهمن ۱۴۰۱ تهران

تهیه شده در واحد مهدویت مؤسسه مصاف، مهدیاران [@Mahdian](https://www.mahdian.com)